[א]אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה: **גמ'** מנא הני מילי אמר רב חסדא דאמר קרא [1]ויאמר אחיה ואמה תשב הנערה אתנו ימים או עשור מאי ימים אילימא תרי יומי משתעי איניש הכי אמרו ליה תרי יומי אמר להו לא אמרו ליה עשרה יומי אלא מאי ימים שנה דכתיב [2]ימים תהיה גאולתו ואימא חדש דכתיב [3]עד חדש ימים אמרי דנין ימים סתם מימים סתם ואין דנין ימים סתם מימים שנאמר בהן חדש אמר רבי זירא תנא [ו][ב]קטנה בין היא ובין אביה יכולין לעכב בשלמא איהי מצי מעכבא אלא אביה אי איהי ניחא לה אביה מאי נפקא ליה מינה סבר השתא לא ידעה למחר מימרדא ונפקא ואתיא ונפלה עילואי אמר רבי אבא בר לוי [ג]אין פוסקין על הקטנה להשיאה כשהיא קטנה אבל פוסקין על הקטנה להשיאה כשהיא גדולה פשיטא מהו דתימא ליחוש דלמא מעיילא פחדא מהשתא וחלשה קא משמע לן אמר רב הונא בגרה יום אחד ונתקדשה נותנין לה שלשים יום כאלמנה מיתיבי בגרה הרי היא כתבועה מאי לאו כתבועה דבתולה לא כתבועה דאלמנה תא שמע [ז]בוגרת ששהתה שנים עשר חדש רבי אליעזר אומר הואיל וחייב בעלה במזונותיה יפר אימא בוגרת וששהתה שנים עשר חודש רבי אליעזר אומר הואיל ובעלה חייב במזונותיה יפר תא שמע המארס את הבתולה בין שתבעה הבעל והיא מעכבת ובין שתבעה היא ובעל מעכב נותנין לה שנים עשר חדש משעת תביעה אבל לא משעת אירוסין ובגרה הרי היא כתבועה כיצד [ד]בגרה יום אחד ונתקדשה נותנין לה שנים עשר חדש ולארוסה שלשים יום תיובתא דרב הונא תיובתא מאי ולארוסה שלשים יום אמר רב פפא הכי קאמר [ה]בוגרת שעברו עליה שנים עשר חדש בבגרות ונתקדשה נותנין לה שלשים יום כאלמנה: הגיע זמן ולא נישאו: [ט]אמר עולא [ו]דבר תורה ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה שנאמר [4]וכהן כי יקנה נפש [י]קנין כספו והאי נמי קנין כספו הוא מה טעם אמרו אינה אוכלת שמא ימזגו לה כוס בבית אביה ותשקה לאחיה ולאחותה אי הכי הגיע זמן ולא נישאו נמי התם דוכתא מייחד לה אלא מעתה לקיט כהן לישראל לא ליכול בתרומה דלמא אתו למיכל בהדיה השתא מדידהו ספו ליה מדידיה אכלי רב שמואל בר [כ]רב יהודה אמר משום סימפון אי הכי נכנסה לחופה ולא נבעלה נמי התם מיבדק בדיק לה והדר מעייל אלא מעתה עבד כהן שלקחו מישראל לא ליכול בתרומה משום סימפון [ל]סימפון בעבדים ליכא דאי דאבראי הא קחזי ליה ואי דגואי למלאכה קא בעי ושבסתר לא איכפת ליה [מ][ח]נמצא גנב או קוביוסטוס

אין האשה אוכלת כו'. טעמא מפרש בגמרא: **גמ' ואימא.** מאי ימים חודש ועשור עשרה ימים: **יכולין לעכב.** מלינשא עד שתגדל: **מימרדא ונפקא.** תמרוד בבעלה שלא תוכל לסבול ותלא ותבא אלי עד שתגדל ונמלאתי צריך לתכשיטין אחרים: **להשיאה כשהיא קטנה.** שטורח הוא לה: **אבל פוסקין כו'.** ודוקא בלא קידושין אבל קידושין בקטנות לא עד שתגדל ותאמר בפלוני אני רוצה: **נותנין לה שלשים יום כאלמנה.** משעת אירוסין שכיון שבגרה היא מכינה תכשיטין קודם בגרות שאינה רוצה לשהות עוד: **כתבועה.** כאילו תבעה להכין עצמה לנישואין: **דבתולה.** שנים עשר חודש משעת אירוסין: **יפר.** נדריה בלא שותפות דאב. שמעינן מיניה דבוגרת נמי אינו חייב במזונותיה עד שתשהה י"ב חודש: **וששהתה.** והכי קאמר בוגרת לסוף שלשים והנערה ששהתה שנים עשר חודש: בעל נמי יהבו ליה רבנן זימנא כדתנן במתני' [ע"א] לפרנס עצמו בצרכי חופה: **ולארוסה שלשים יום.** יש ארוסה שאין נותנים לה אלא שלשים יום ולקמן מפרש לה: **נותנין לה שלשים יום.** משעת אירוסין: **שמא ימזגו לה כוס.** של תרומה: **בבית אביה** גרסינן: **דוכתא מייחד לה.** מאחר שהוא זן אותה תמיד מוליכה מבית אביה ומייחד לה מקום שלא תפסיד מזונותיו לחלקם לקרוביה: **לקיט.** ששוכרו ללקוט תבואתו: **לקיט כהן.** לקיט שהוא כהן ונשכר לישראל: **משום סימפון.** הוא דאמר ארוסה לא תאכל תרומה עד שיגיע זמן שחייב במזונותיה. ולשון סימפון הוא ביטול כגון שובר המבטל שטר קרוי סימפון ומום באשה או בבהמה שמבטל המקח קרוי סימפון. והכא גזור בה שמא ימצא בה מום ונמצאו קידושי טעות ובטלים ונמצא שאכלה זרה בתרומה: **אי הכי נכנסה לחופה ולא נבעלה.** קס"ד שעדיין אינו מכיר במומין שבה ואמאי תני מתני' אפילו למשנה אחרונה עד שתכנס לחופה וכ"ש דקשיא משהגיע זמן דמשנה ראשונה: **מיבדק בדיק לה.** ע"י קרובותיו: **סימפון בעבדים ליכא.** אין מומין מבטל מקח:

קוביוסטוס

ואין דנין ימים סתם מימים שנאמר בהם חדש. והא דכתיב ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים ודרשינן בשילהי החולץ (יבמות דף מח:) ירח שלשים ימים שלשים ולא אמר התם ימים שנים עשר חודש משום דכתיב אלא ירח: **אי** איהי ניחא לה אביה מאי נפקא ליה מינה. משמע כיון דלא נפקא ליה מינה הוי מרידה ופוחתין מכתובתה ותימה דלאו משום דאין האב רוצה נקנוס הקטנה בכתובתה היא מה פשעה וי"ל דהוה לן למימר יגרשנה בלא כתובה שהרי כתובתה לאב: **בגרה** יום אחד ונתקדשה כו'. וא"ת ומתני' דקתני דמשתבעה נותנין לה י"ב חודש היכי משכחת לה כיון דאין נותנין לעולם אלא ל' יום בבגרות דמסתמא איירי בנתקדשה כשהיא נערה כמו שדרך בני אדם דאסור לקדש את בתו קטנה ואין פוסקין נמי על הקטנה להשיאה וי"ל דדוקא בבגרה ואח"כ נתקדשה קאמר רב הונא דאין לה אלא ל' יום אבל נתקדשה קודם בגרות יש לה י"ב חודש משעת תביעה וטעמא דכשבגרה קודם שנתקדשה אין לה י"ב חודש דמסתמא הכינה כל תכשיטיה שאם ימצא לה בעל יהא הכל מוכן אבל נתקדשה קודם בגרות אינה מקפדת שכבר היא מקודשת: **מאי** לאו כתבועה דבתולה. ולא מצי לשנויי אין כתבועה דבתולה ובשקידשה ואח"כ בגרה דפשיטא ליה דאז לא הוי בגר כתבועה ור"ת מפרש דסתם האי לישנא דבגרה משמע שנתקדשה [א] בבגר ולא קודם: **תיובתא** דרב הונא תיובתא. תימה דהכא קאי בתיובתא ובפ' נערה המאורסה (נדרים דף ע:) אתיא סוגיא סתמא דהש"ס כוותיה דקאמר אמילתיה דרבי אליעזר [ההיא דבוגרת ששהתה י"ב חודש] דמייתי לעיל בוגרת בל' יום סגי אימא בוגרת וששהתה והיינו כרב הונא ונראה לפרש דה"ק בוגרת בל' יום סגי והיכי קתני במתני' בוגרת ששהתה שנים עשר חודש דמשמע דבוגרת לא סגי לה בשום ענין בלא שנים עשר חודש בל' יום סגי כגון שקידשה לאחר ששהתה י"ב חודש בבגרות ומשני תני בוגרת וששהתה והשתא קתני סתם בוגרת בהדי נערה ששהתה שנים עשר חודש ובהדי אלמנה ששהתה שלשים יום משום דיש בוגרת שדינה כנערה בשנים עשר חודש כגון בגרה יום אחד ונתקדשה ויש בוגרת שדינה כאלמנה כגון עמדה י"ב חודש בבגרותה ונתקדשה והשתא אתיא דלא כרב הונא ובפירוש דסוגיא דהתם אין להאריך כאן: **לקיט** כהן כו'. מעשיר לא פריך דלא שכיח שיאכל בבית ישראל וגם אין רגילין להוליך תרומה עמהם אבל לקוטות רגילין להשתכר עם ישראל ופעמים מתפרנסים משל עצמם: **השתא** מדידהו ספו ליה כו'. ולקיט ישראל בבית כהן לא חיישינן כלל דדוקא מלקיט כהן בבית ישראל הוא דפריך לפי שדרך האכסנאי להשקות לבני הבית כדי למצוא חן בעיניהם וכשהוא מושיט להם אינו מדקדק מה הוא נותן אבל ללקיט ישראל בבית כהן כשפרנסתו עליו בשעת אכילה מדקדק היטב מה הוא נותן לו:

קוביוסטוס

עין משפט נר מצוה

לט א מיי' פ"ו מהל' תרומות הלכה ג ופי"ח הלכה ז:
מ ב מיי' פ"י מהל' אישות הלכה כז סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' נו סעיף ד:
מא ג מיי' פ"ג מהל' אישות הלכה יט ופי"א מהל' גירושין הלכ' א סמג עשין נ טוש"ע שם סימן לז סעיף ח:
מב ד ה מיי' פ"י מהל' אישות הלכה יח סמג שם טוש"ע שם סימן נו סעיף א:
מג ו מיי' פ"ו מהל' תרומות הלכה ג:
מד ז ח מיי' פט"ו מהל' מכירה הלכה יב יג סמג לאוין קע טוש"ע ח"מ סי' רלב סעיף י:

◆

תוספות רי"ד

דמשהגיע זמן אוכלת בתרומה אבל ב"ד וכו'. כדמפרש טעמא לקמן משום גזירה דעולא: נותנין לבתולה י"ב חודש וכו' מנה"מ א"ר חסדא דאמר קרא תשב הנערה אתנו ימים או עשור מאי ימים אי נימא תרי יומא מישתעי אינשי הכי דאמרי תרי יומא ואי לא עשרה יומא אלא מאי ימים שנה דכתיב ימים תהיה גאולתו ואימא ימים דחודש דכתיב עד חודש ימים דנין ימים סתם מימים סתם ואין דנין ימים סתם מימים שנאמר בהן חודש: א"ר ז קטנה בין היא בין אביה יכולין לעכב. פי' שאם נתארסה יכולים לעכב יותר מי"ב חודש שלא להשיאה לו עד שתגדיל בשלמא איהי מצי מעכבא ע"י שקטנה היא ותשמיש קשה לה ואם תנשא לו היום ולמחר כשאינה יכולה לסבול תשמיש וטורח הבית תמרוד בו עד שיגרשנה ותחזור לביתה ונמצאת צריך תכשיטין אחרים ומפני טענה זו יש בידה לעכב אלא אביה אי איהי ניחא לה אביה מאי נפקא ליה מיניה סבר השתא לא ידעא למחר מימרדא ואתיא ונפלה עלי: א"ר [אבא] בר לוי תנא אין פוסקים על הקטנה להשיאה כשהיא קטנה. פי' משום טעמא דאמרן אבל פוסקין על הקטנה להשיאה כשהיא גדולה פשיטא מ"ד ניחוש דלמא מעיילא בלבה פחד (או חלשא) [מהשתא וחלשא] קמ"ל. פי' מעכשיו נותנין אל לבה פחד תשמיש וטורח הבית הואיל ומזכירה לה בקטנה ואימא דאין פוסקין קמ"ל דפוסקין: ת"ר המארס את הבתולה בין שתבעה היא והבעל מעכב בין שתבע הבעל והיא מעכבת נותנים לה י"ב חודש משעת תביעה אבל לא משעת האירוסין ובגר ה"ה כתביעה כיצד בגרה יום א' ונתקדשה נותנים לה י"ב חודש. פי' כבתולה: ולארוסה ל' יום מאי ולארוסה ל' יום אמר ר"פ ה"ק (ארוסה) בוגרת שעברו עליה י"ב חודש בבגרותה ונתקדשה נותנים לה ל' יום כאלמנה. [א] פי' אפי' לא בגרה אלא יום א' נותנים לה ל' יום כאלמנה וא"צ להמתין עד י"ב חודש לפרנסה שמאחר שבגרה אין רצויה לשהות עוד ומשעה שקירב זמנה לעמוד על פירקה זמנה תכשיטיה. לפיכך נותנים לה ל' יום שהוא זמן מועט כדי לתקן שאר דברים קטנים: הגיע זמן ולא נישאו וכו' אמר עולא ארוסה בת ישראל ד"ת אוכלת בתרומה שנאמר וכהן כי יקנה נפש קנין כספו ומ"ט אמרו אינה אוכלת גזירה שמא ימזגו לה כוס בבית חמי' ותשקה לאחי' ולאחיותי' עי' פתרון זה בשמעתא קמייתא דקידושין א"ה אפילו הגיע זמן ולא נשאו נמי

[א] אולי צ"ל פי' ודלא כרב הונא דלמר דאפילו לא בגרה וכו'.

מסורת הש"ס

א) לעיל מח: קדושין י:, ב) [תוספתא רפ"ה], ג) נדרים ע: עג., ד) קדושין ה. י:, ה) [יבמות סה.], ו) [מלת רב נראה מיותר ועי' רש"י ר"ה נח: ד"ה אלא גרב שמואל בר יהודה וכו'], ז) [קדושין יח. ע"ש ב"ב לב: ועי' תוס' גיטין פו. ד"ה עד], ח) [תוספתא דב"ב פ"ד], ט) [לקמן נח.].

◆

תורה אור השלם

1. ויאמר אחיה ואמה תשב הנער אתנו ימים או עשור אחר תלך: בראשית כד נה
2. ואיש כי ימכר בית מושב עיר חומה והיתה גאלתו עד תם שנת ממכרו ימים תהיה גאלתו: ויקרא כה כט
3. עד חדש ימים עד אשר יצא מאפכם והיה לכם לזרא יען כי מאסתם את יי אשר בקרבכם ותבכו לפניו לאמר למה זה יצאנו ממצרים: במדבר יא כ
4. וכהן כי יקנה נפש קנין כספו הוא יאכל בו ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו: ויקרא כב יא

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מאי לאו וכו' שנתקדשה בבגר. נ"ב וכן מוכח ממאי דפרין בסמוך מהא דתניא בוגרת ששהתה י"ב חודש ר"א אומר יפר כי' דקשה נמי דלמא איירי כשנתקדש' קודם שתתבגר:

◆

מוסף רש"י

הואיל וחייב בעלה במזונותיה יפר. דכמאן שנכנסה ברשותו דמי (נדרים ע:). משום סימפון. שמא ימצא בה מום ונמצאו קידושי טעות. סימפון, כל דבר המבטל דבר קרוי סימפון שלו, כגון שובר הוי סימפון של שטר בשנים אוחזין (ב"מ כ.) וכאן קורא סימפון דבר המבטל את הקידושין או את המקח של עבד (קדושין י:). סימפון בעבדים ליכא. לבטל את המקח, דאי דאבראי הא קחזי ליה. ושגר וקיבל (שם יא.). נמצא גנב. שהיה גנב קודם לכן. גונב ממון (רשב"ם ב"ב צב:).